

Östermalms stadsdelsförvaltning

Underlag till budget 2007-2009

Innehållsförteckning

FÖRBÄTTRA VÄLFÄRDEN OCH DE KOMMUNALA VERKSAMHETERNA	3
Övergripande och sammanfattande analys	3
Befolkningsprognos 2006-2009	3
Förbättrad kvalitet inom förskolan	4
Ökad måluppfyllelse i skolan.....	4
Utveckling av stöd- och hjälpinsatser inom ordinärt boende	5
Avveckling av flerbäddsrum	5
Äldreboendeplatser inom stadsdelen under planperioden	6
Behov av utbyggnad av verksamheter inom omsorg om personer med funktionsnedsättning	6
Behov av utbyggnad av olika boendeformer för hemlösa.....	7
Samverkan med landstinget.....	7
Medarbetarna	8
BYGGA BOSTÄDER OCH UTVECKLA STOCKHOLM	11
Övergripande och sammanfattande analys	11
Stadsutveckling	12
Trafiksystem.....	12
Vision Husarhagen	12
GÖRA STOCKHOLM TILL EN EKOLOGISK HÅLLBAR STORSTAD	13
Övergripande och sammanfattande analys	13
Miljöprogrammet.....	13
AGENDA 21	13
BRYTA SEGREGATIONEN OCH FÖRDJUPA DEMOKRATIN	14
Demokrati	14
Jämställdhet och mångfald	14
Integration	15
Diskriminering.....	15
Minskning av antalet personer med ekonomiskt bistånd	16
TA ANSVAR FÖR EKONOMIN	17
Förändringar jämfört med nämndens utfall 2005 samt beslutad plan för 2007	17
Investeringar.....	17
Förslag på effektiviseringar	18
Förväntad personalkostnadsutveckling.....	18
Lokaler.....	18

Bilaga 1 Investeringsönskemål

Bilaga 2 Nämndens underlag till budget 2007 och plan 2008 och 2009

FÖRBÄTTRA VÄLFÄRDEN OCH DE KOMMUNALA VERKSAMHETERNA

Övergripande och sammanfattande analys

Verksamheterna inom alla områden måste fortsatt arbeta med ett flexibelt lokalutnyttjande, med ledning och styrning, ta fram strategier för optimala strukturer för chefsansvar och delegation till medarbetare av såväl befogenheter som ansvar. Samverkan kommer att krävas i större omfattning med organisationer och myndigheter för att öka kvaliteten för enskilda brukare och medborgare i stadsdelen. Den alltmer utvecklade och till vår verksamhet anpassade tekniken kommer att bidra till nya möjligheter och alternativa sätt att få arbetsuppgifter utförda till gott resultat. En för staden gemensam strategi krävs i flera av de utvecklingsfrågor vi står inför, inte bara för ett enhetligt bemötande av medborgarna utan också för att säkra ledning och styrning. Stadsdelsnämnden har ansvar för att bidra till detta utvecklingsarbete och för att följa de beslut som sedan fattas i syfte att effektivisera och förbättra verksamheterna.

Befolkningsprognos 2006-2009

Ålder	2006	2007	2008	2009	Differens i % 2006-2009
0-5	3 595	3 639	3 680	3 724	3 %
6-15	3 968	3 905	3 870	3 884	-2,1 %
16-64	42 488	42 502	42 677	42 969	1,1 %
65-79	6 632	6 936	7 257	7 617	14,8 %
80-	4 768	4 640	4 503	4 374	-8,2 %
Totalt	61 451	61 622	61 987	62 568	1,8 %

Källa: USK

Enligt den befolkningsprognos som gjorts av Utrednings- och Statistikkontoret (USK) kommer stadsdelens befolkning att öka något under perioden. Åldersgruppen 0-5 år kommer att fortsätta att öka under perioden, barn i åldern 6-15 år fortsätter att minska samtidigt som vi kan se en ökning i slutet av perioden för att sedan öka kraftigt 2010 och framåt.

Bland de äldre fortsätter också den trend vi har haft de senaste åren. Gruppen 65-79 år fortsätter att öka samtidigt som gruppen 80 år och äldre minskar. Enligt den prognos som USK gjort över antalet äldreomsorgstagare i Stockholm 2004-2030 kommer antalet äldreomsorgstagare på Östermalm minska inom både hemtjänst och heldygnsomsorg. USK:s antaganden grundar sig på en prognos om befolkningsutvecklingen, antaganden om förbättrad hälsa och därmed reducerad konsumtion av äldreomsorg.

Antalet äldreomsorgstagare minskar i centrala staden. På Östermalm innebär det en prognostiserad tioprocentig minskning fram till år 2010. Ålder är den faktor som har den enskilt största betydelsen för behovet av äldreomsorg.

En viktig fråga för planperioden är den anpassning som måste göras av olika verksamheter för att möta de förändrade behoven.

Förbättrad kvalitet inom förskolan

Befolkningsprognosen visar en fortsatt ökning av barn i förskoleåldern under perioden. Eftersom antalet förskolebarn i Östermalm fortsätter att öka utgår förvaltningen från att efterfrågan kommer att öka och ytterligare förskoleplatser behövas. Nybyggnation av förskolor ser dock inte ut att behövas. Under 2006 planeras inflyttning av två fritidshem till Engelbrektskolan vilket frigör lokaler till förskola. Till detta ska tilläggas att en trend på senare år är att flera nya fristående förskolor har etablerats i stadsdelen. Etableringen av fristående förskolor ser ut att fortsätta. Detta påverkar planeringen och dimensioneringen av den kommunala förskoleverksamheten.

Flera av förskolorna består av enavdelningsverksamheter som är dyra i drift och därför på sikt bör avvecklas.

I förskoleplanen prioriteras språk och kommunikation. Årets förskoleundersökning visade att föräldrarna inte var helt nöjda med förskolans arbete med barnens språkutveckling. Barns språkutveckling kommer därför att vara ett prioriterat område för Östermalms förskolor under perioden.

Utveckling av antalet barn/elever i förskola och skola

Förskola

Antalet barn i förskoleåldrarna beräknas öka med ca 130 barn fram till 2009. En sammanställning av barnantalsutvecklingen visar att barngrupperna i de kommunala förskolorna inom Östermalm under perioden mars 2003 – december 2005 har minskat med i snitt 2,6 barn. Arbetet med att minska antalet barn i grupperna fortsätter enligt fullmäktiges beslut.

Skola

Elevantalet i skolår 6-9 beräknas minska med 131 elever. I skolår F-5 beräknas elevantalet öka med 102 elever vilket sammantaget ger en minskning med 29 elever. Minskningen i skolår 6-9 får konsekvenser för skolornas ekonomi. Tendensen i stadsdelen är att fler fristående skolor etablerar sig vilket får konsekvenser för de kommunala skolorna. En översyn av skolorganisationen påbörjas därför under 2006 för att se över befintliga skollokalerna och skolornas organisation.

Under 2006 kommer Villagatans och Körsbärsvägens fritidshem att flyttas in i Engelbrektskolan lokaler. Skolan arbetar också vidare med en omstrukturering av lokalerna för att få en mer ändamålsenlig och verksamhetsanpassad skola. Planer finns också på en nybyggnation av en idrottshall i anslutning till skolan. Planeringen omfattar även bostäder och är ännu i ett tidigt stadium.

Vid höstterminsstarten 2006 kommer alla fritidshem utom Östermalmsskolans fritidshem att ha flyttat in i skolhuset. Det pågår en analys för att även titta på möjligheter till inflyttning av Östermalmsskolans fritidshem.

Ökad måluppfyllelse i skolan

Skolorna arbetar med att förbättra förutsättningarna för den enskilde eleven att nå målen till exempel genom att upprätta individuella utvecklingsplaner, portfolio, problembaserad

inläring, temastudier, mentorskap, inskolning och flexibla grupper. För närvarande når nästan alla elever målen i basämnena i skolår 9. De flesta elever får godkänt på de nationella proven. Sommarskola kommer också fortsättningsvis att erbjudas de elever som inte når gymnasiebehörighet eller som av annan anledning har behov av att läsa upp betyg.

Elever i behov av särskilt stöd

Arbetet med att utveckla åtgärdsprogrammen för elever i behov av särskilt stöd kommer att prioriteras. Fortbildningsinsatser för personalen kommer att sättas in. Råd och stöd till personal liksom metodutveckling för samarbetet mellan Barn och Ungdom och Socialtjänsten kommer att prioriteras under 2006. Erfarenheterna från dessa insatser kommer att leda till utvecklingsarbete under planperioden. Under 2006 startar också en särskild undervisningsgrupp, ÖSIS, Östermalms skolors individuella studieprogram för elever i behov av särskilt stöd. I ÖSIS tjänstgör såväl pedagog som behandlare.

Samordnaren för särskolorna i innerstaden ser under 2006 över verksamheten för att till planperioden föreslå förändringar och utvecklingsinsatser. Samarbetet med socialtjänsten kring särskolebarn kommer att utvecklas.

Utveckling av stöd- och hjälpinsatser inom ordinärt boende

Insatserna i ordinärt boende såsom vård och omsorg dygnet runt, service i form av exempelvis städning och andra hushållstjänster, frågan kring mat och trygghetslarm kan under perioden behöva specialiseras i team kring den enskilde. Komplexiteten i brukarnas behov måste respekteras och kräver ökad kompens hos personalen.

För att säkra tryggheten för brukarna under planperioden intensifieras det lokala kvalitets- och säkerhetsarbetet. Riskbedömningar och avvikelshantering syftar till att förebygga och förhindra upprepning av skador och incidenter.

Allt fler äldre med komplexa diagnoser och omfattande användning av läkemedel vårdas i det egna hemmet. Denna utveckling ökar kraven på kompetens såväl inom hemsjukvården som inom den kommunala hemtjänsten. Äldreomsorgens viktigaste strategiska fråga under planperioden är att tillsammans med landstinget intensifiera möjligheterna till gott omhändertagande i det egna boendet. Förvaltningen kommer att fortsätta arbetet för att bredda kompetensen hos vårdpersonalen och ge spetskompetens inom särskilt området demenssjukdomar. Äldreomsorgens användning av modern informationsteknik är en avgörande strategisk fråga.

Utvecklingen accentuerar också behovet av en mer fungerande samverkan mellan huvudmännens berörda personalgrupper – biståndshandläggare, hemtjänstpersonal, distriktssköterskor, husläkare, personal inom slutna vårderna m.fl.

Utveckling av flerbäddsrumsrum

Stadsdelens äldreboenden har förnyats och moderniserats. Gamla platser ersätts med nya ombyggda lägenheter. Ombyggnationen av Gärdets äldreboende med 88 platser beräknas vara klart i december 2006. Då uppfyller samtliga boenden på Östermalm kraven på ett modernt äldreboende. Samtliga flerbäddsrumsrum är utvecklade. Möjlighet att bo tillsammans om den enskilde önskar finns på några av stadsdelens äldreboenden. Ombyggnadskostnaden beräknas bli hög eftersom fastighetens utformning gör att det finns begränsningar i hur många

lägenheter som kan inrymmas. Hyreskostnaden för det ombyggda äldreboendet fördelat på vårdbyggnadspriset, beräknas utgöra en större andel än motsvarande kostnad på stadsdelens övriga äldreboenden. Ett nytt äldreboende i enskild regi är under uppförande i området Svea Artilleri. Äldreboendet beräknas vara inflyttningsklart i februari 2008.

Äldreboendeplatser inom stadsdelen under planperioden

Dianagården	48 platser
Gärdet	88 platser
Kampementet	96 platser
Kattrumpstullen	97 platser
Körsbärggården	78 platser
Linnégården	86 platser
Löjtnantsgården (2008)	54 platser ramavtal
Summa	547 platser

Antalet beviljade platser inom vård- och omsorgsboenden på Östermalm har minskat. Under 2005 har stadsdelsförvaltningen beviljat 838 platser, jämfört med 881 år 2004. I verksamhetsplanen för 2006 beräknas 820 platser. Minskningen av antalet platser följer de demografiska förändringarna som innebär att antalet personer 80 år och äldre minskar. Antalet platser i vård- och omsorgsboende fortsätter att minska under planperioden, men inte i samma omfattning som de senaste åren.

Smärtlindring och vård i livets slutskede är områden som måste utvecklas under den kommande perioden för att ge de äldre på vård- och omsorgsboenden en kvalitativt god vård.

Fördelning av platsköp inom särskilda boendeformer i genomsnitt 2005

	Egen regi	Entreprenör	Annan stadsdel	Ramavtal	Utom ramavtal
Summa	235	225	64	274	30

Av totalt 225 köp från entreprenörer i staden, är 203 platser inom stadsdelen och resterande 22 i andra stadsdelar. 28 % av platserna har under 2005 köpts i egen regi, 27 % av stadens upphandlade entreprenörer, varav 8 % av annan stadsdel/kommun och 37 % av privata entreprenörer. Inom stadsdelen finns särskilt boende för totalt 443 personer och 385 platser har i genomsnitt köpts utanför stadsdelen under 2005.

Det är främst platser utom ramavtalet som minskar. I och med att fler profilerade boenden mot olika sjukdomar finns inom staden och inom ramavtalet så minskar behovet av köp utanför avtalen.

Behov av utbyggnad av verksamheter inom omsorg om personer med funktionsnedsättning

För personer med psykiska funktionsnedsättningar planeras ett gruppboende om sju lägenheter i bostadsrättsföreningen Gärdesbacken och ett stödboende i kvarteret Svea Artilleri, om sex lägenheter, med planerad inflyttning första kvartalet 2007. I det nya stadsbyggnadsområdet i Hjorthagen planeras tre gruppboendestäder om fem lägenheter vardera för personer med psykiska funktionsnedsättningar och personer med funktionsnedsättningar.

Byggstarten som planerades till 2008 har fördröjts till tidigast årsskiftet 2010-2011. I avvaktan att dessa bostäder byggs, kommer förvaltningen att vara aktiv i det fall andra objekt friställs som skulle gå att omvandla till stöd- eller gruppboendestäder.

Behovet av försöks- och träningslägenheter är fortsatt stort inom Socialtjänstens samtliga verksamheter, bland annat som ett alternativ till köp av externa insatser såsom inackorderingshem. Även behovet av satellitlägenheter för personer med funktionsnedsättningar är stort. Önskemål framförs i samband med nybyggnation av gruppboendestäder för att inplanera satellitlägenheter i nära anslutning till gruppboendestaden. Satellitlägenheter tillsammans med boendestöd är ett alternativ till boenden med högre omvårdnadsnivå för att fler ska kunna bo kvar hemma i stället för att flytta till boenden där högre omvårdnadsnivå erbjuds.

Behov av utbyggnad av olika boendeformer för hemlösa

För hemlösa personer kommer förvaltningen, under förutsättning att erforderliga beslut fattas, att starta ett planeringsboende som alternativ till inackorderingshem. Även försöks- och träningslägenheter är alternativ för dessa personer.

Samverkan med landstinget

Det övergripande syftet med vår samverkan med landstinget är att säkerställa den enskildes behov av en obruten vårdkedja. För den enskilde som också har kontakt med landstinget ska våra insatser vara samstämda och respektive huvudmans ansvar ska vara tydligt definierade. Regelbundna möten sker mellan landstingets beställardel och ansvariga i stadsdelen för Äldreomsorgen, Barn och Ungdom och Socialtjänsten. Mötena ska leda till en ökad kunskap om våra respektive verksamheter, erfarenhetsutbyte samt klargörande av ansvarsfördelningen.

Barn och Ungdom

BUS-policyen är en överenskommelse mellan kommuner och landsting i Stockholms län om särskilt stöd till barn och ungdomar som behöver stöd från kommun och landsting. Detta samarbete förväntas bli ytterligare utvecklat under kommande treårsperiod, då också praktiska erfarenheter kan bidra till utvecklingen. Ett internt BUS-forum har inrättats på Östermalm. Där förväntas en positiv utveckling av samarbetet ske, så att barn tidigt kan få del av stadsdelens och landstingets alla adekvata resurser.

Socialtjänsten

En samverkansöverenskommelse avseende socialpsykiatri och beroendevård undertecknades i slutet av 2005 av Kungsholmens, Norrmalms och Östermalms stadsdelsförvaltningar och landstinget. Arbetsgruppen har tagit initiativ till en gemensam inventering av målgrupperna och vidareutveckling av rutiner kring dokumentation och gemensamma vårdplaneringar.

En överenskommelse om samverkan har tecknats mellan myndigheter i City, Kungsholmens, Norrmalms och Östermalms stadsdelsförvaltningar samt Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan City, Arbetsförmedlingen Rehabilitering, Stockholms läns landsting gällande insatser för rehabilitering och ökad sysselsättning.

Regelbundna möten sker mellan norra Stockholms psykiatri och berörda stadsdelar, Kungsholmen, Östermalm, Norrmalm, Bromma, Spånga-Tensta, Rinkeby, Hässelby-Vällingby, Kista och Ekerö kommun samt intresseföreningarna RSMH och IFS.

Samarbetsgruppen har tagit initiativ till inventering av arbetssätt, ansökningar om medel från Kompetensfonden och av de så kallade Miltonpengarna.

Ett organiserat samarbete fortsätter i enlighet med BUS-policyn kring barn som behöver särskilt stöd från kommunen och landstinget, se ovan under rubriken Barn och Ungdom.

Socialtjänsten samarbetar och samverkar med landstinget i fyra projekt; *Case Manager* – uppsökande arbete för att samordna insatser för personer med psykiska funktionsnedsättningar med komplexa vårdbehov, *Koordinatorer* – med uppdrag att ta fram förslag till samlokalisering av stadens missbruksvård och socialpsykiatri och motsvarande inom landstinget, *Sysselsättning för yngre personer med psykiska funktionsnedsättningar* samt *Stöd åt anhöriga* till personer med psykiska funktionsnedsättningar. Projekten pågår i huvudsak t.o.m. 2006. Om de efter utvärderingar visar sig fungera väl i förhållande till respektive målgrupp, avser förvaltningen att införliva projekten i ordinarie verksamhet.

Äldreomsorgen

En mellan staden och landstinget upprättade samverkansöverenskommelsen har resulterat i en lokalt anpassad överenskommelse för Östermalm. Samarbetet med landstinget har intensifierats för att motverka skilda tolkningar av kostnadsansvar mellan myndigheterna och för att minimera riskerna för att den enskilde ska komma i kläm. Det är sannolikt att den medicinsktekniska utvecklingen kan komma att innebära att vårdtider kortas och fler vårdas i hemmet. Samarbetet med landstinget är avgörande för att säkerställa en obruten vårdkedja och den enskildes trygghet med vård och omsorg. Utförarna i stadsdelen samverkar kring den enskilde vård- och omsorgstagaren. Viktiga områden för samverkan är vårdkedjearbete, vård- och omsorgsplanering, vård och omsorg om äldre i hemmet samt informationsutbyte.

Medarbetarna

Kompetensförsörjning

Förvaltningen kommer att behöva färre vårdbiträden/undersköterskor men fler barnskötare/förskollärare på grund av demografiska förändringar. Yrkesroller är också i förändring, t.ex. kommer det sannolikt att ställas högre kompetenskrav på vårdbiträden inom öppen hemtjänst eftersom fler brukare vill bo hemma så länge som möjligt.

Förvaltningen har ingen större förväntad övertalighet under den närmaste perioden. Under planperioden kommer cirka 130 medarbetare att gå i pension. Rekryteringsbehov beräknas uppgå till cirka 300 medarbetare med nuvarande pensionsavgångar, personalomsättning och förväntad övertalighet. Rekryteringsbehovet finns främst inom förskola, medan eventuell övertalighet kommer att uppstå inom omsorgen om personer med funktionsnedsättningar och inom äldreomsorg. Viss övertalighet bland administratörer kan komma att uppstå vartefter ny teknik introduceras.

Förvaltningen samarbetar med Länsarbetsnämnden och Personalstrategiska avdelningen i utbildningen av barnskötare till förskollärare samt med Lärarhögskolan i mottagandet av lärarstudier. För såväl förskola som skola är det viktigt att rekryteringen till yrket garanteras genom att fler personer vill utbilda sig till lärare. I den nya lärarutbildningens verksamhetsförlagda del (VFU) utgör stadsdelarna ett partnerområde som tar emot studenter under deras studietid. Det är angeläget att formerna för detta samarbete utvecklas. Få av de studerande vid Lärarhögskolan siktar på förskolläraryrket. De flesta siktar på grundskole-

eller gymnasieläraryrkena. Staden bör verka för att intresse skapas för att välja förskolläraryrket.

Vad gäller den verksamhetsförlagda delen av lärarutbildningen (VFU) behöver detta samarbete utvecklas vidare i nära samarbete mellan förvaltningens skolor och Lärarhögskolan.

Ett av medarbetarmålen för äldreomsorgen är att öka utbildningsgraden. Vid nyrekrytering ska grundläggande utbildning och/eller motsvarande dokumenterade kunskaper finnas. Alla verksamhetsområden ska arbeta med kompetensförsörjning och bemötandefrågor, både bland chefer och bland medarbetare. Konkurrensen om välutbildad arbetskraft innebär att mycket attraktiva arbetsplatser måste skapas med tonvikt på ökad delaktighet och inflytande, arbetsledare som fungerar som coacher i syfte att möjliggöra en nödvändig verksamhetsutveckling och ge möjligheter för ansvarstagande hos enskilda medarbetare. Karriärvägar på annat sätt än via chefskap ska sökas. För samtliga medarbetare ska ansvar, befogenheter, förväntningar på arbetsinsatser och möjligheter till stöd tydliggöras. Förvaltningen arbetar aktivt för färre medarbetare per chef.

Teknisk utveckling innebär nya krav på kunnande och andra arbetssätt inom samtliga yrkesgrupper.

Kommunstyrelsen bör klargöra framtida roll- och ansvarsfördelning och avsätta resurser för kompetensutveckling, exempelvis inom omsorgen för personer med funktionsnedsättningar, men även inom andra verksamhetsområden.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron har under de senaste åren ökat något, framför allt långtidssjukfrånvaron. Andelen medarbetare som erhåller sjukersättning, såväl tidsbegränsat som varaktigt, helt eller delvis, har ökat de senaste åren. Rehabilitering för denna grupp tar längre tid då dessa står långt från arbetsmarknaden och behöver fler och längre insatser för att komma åter i arbete, helt eller delvis. Förvaltningen kommer att fortsätta det strukturerade samarbetet med Försäkringskassan City i syfte att minska långtidssjukfrånvaron. Försök med tidig rehabilitering i samarbete med företagshälsovården kommer att starta i projektform under 2006 för de enheter som har hög korttidssjukfrånvaro. En utvärdering av det arbetssättet får visa om det ska implementeras i ordinarie verksamhet från och med 2007. Under planperioden förväntas insatser medverka till att sjukfrånvaron sänks med tre procentenheter.

Ledarstrategi

Ett pilotprojekt har startats för att identifiera och utbilda morgondagens chefer inom äldreomsorg och omsorgen om personer med funktionsnedsättningar avslutas under 2006. Utvärderingen kommer att visa om den typen av insatser ska fortsätta i ordinarie verksamhet.

Löner

Stadsdelsförvaltningen arbetar med lönekartläggningar i enlighet med de krav jämställdhetslagen ställer. I de fall osakliga löneskillnader upptäcks åtgärdas dessa omgående. En konsekvens av att stadens förvaltningar i viss mån konkurrerar om samma arbetskraft gör att löneglidning lätt uppstår, vilket vi som arbetsgivare bör motverka. Det kan vi bland annat göra genom att följa stadens övergripande lönepolicy och den för Östermalms stadsdelsförvaltning lokala lönepolicyn. Delegationsordningen reglerar också att lönesamråd

med PA-konsult (vid anställningar under enhetschefsnivå) eller personalchef (vid anställning av enhetschef) ska genomföras vid alla nyanställningar.

Jämställdhet och mångfald

Utifrån den jämställdhets- och mångfaldsplan förvaltningen har arbetat varje enhet fram enhetsspecifika åtaganden och i flera fall konkreta projekt i syfte att motverka varje form av diskriminering, kränkande särbehandling eller rasism. Bemötandefrågor uppmärksammas regelbundet inom ramen för samverkanssystemet, på arbetsplatsträffar och samverkansgrupper.

BYGGA BOSTÄDER OCH UTVECKLA STOCKHOLM

Övergripande och sammanfattande analys

Staden planerar för 10 000 nya bostäder och 30 000 nya arbetsplatser i stadsutvecklingsområdet Hjorthagen – Värtahamnen – Frihamnen – Loudden. Det motsvarar ungefär ett halvt nytt Östermalm. Hälften av bostäderna planeras i en första etapp kring det gamla Hjorthagen. Inom övriga Östermalm planeras för 1 500-2 000 lägenheter. Förändringen berör både boende och verksamma i stadsdelen. För att påskynda planeringsprocessen krävs tidiga och tydliga underlag för trafikfrågor, kollektivtrafik, påverkan på miljön, tillgänglighet, kommunal service etc. Medborgare och brukare behöver komma in tidigt i planeringen för att ta del av, förstå och ta till sig förändringar. Stadsdelsnämnden ska tillsammans med medborgarna och i samverkan med de centrala planeringsnämnderna skapa goda helhetslösningar i miljöer som bostadsområden, industriområden, skolgårdar, parker, gator och torg. Målet är en högklassig stadsbebyggelse med egen identitet.

Förskolor, skolor, gruppboenden och andra specialbostäder som behöver byggas ska planeras med flexibla lösningar. Förskolor i bostäder ska lätt kunna göras om till vanliga lägenheter. Skolan ska byggas i etapper och planeras för flera verksamheter, som kultur, bibliotek, föreningsverksamhet etc. i syfte att minska kostnader. Idrottshallar ska delas av skola och idrottsrörelse.

Stadsdelsförvaltningen kommer att ha en aktiv del i och prioritera resurser för att ta fram underlag och samordna dessa frågor.

Goda förutsättningar för näringslivet

Förvaltningen fortsätter samarbetet med det lokala näringslivet på Östermalm. Tjänstemän från förvaltningen träffar regelbundet de lokala företagarföreningarna och fångar upp frågor som rör förvaltningen och Stockholm stad som helhet och kan därigenom snabbt handlägga frågorna alternativt förmedla dessa till andra instanser inom staden.

Näringslivets behov av samarbetsformer ska styra näringslivsarbetet. I stadsutvecklingsområdet finns goda förutsättningar för mindre serviceföretag, som betjänar Stockholms innerstad, att etablera sig och successivt växa in i den planerade bebyggelsen. Både för det nya området och det befintliga behövs att samverkan ökar mellan stadens näringslivskontor, stadsdelsförvaltningen och näringslivets företrädare. Östermalm ska erbjuda positiva miljöer för att locka näringsliv och nya invånare. Trenden med ökad etablering för uteserveringar, sommar som vinter fortsätter. Förvaltningen är lyhörd för företagarnas önskemål t.ex. kring trafikfrågor och stadsdelens utbyggnad.

I stadsutvecklingsområdet måste service och förutsättningar för kommersiell verksamhet byggas ut i takt med övrig utbyggnad. Både av hänsyn till de som flyttar dit och till de näringsidkare som etablerar sig. Stadsdelsförvaltningen kommer driva att den framtagna näringslivskonsekvensanalys, som markkontoret tagit fram för näringslivet och kommersiella lokaler i stadsutvecklingsområdet fördjupas och genomförs.

Stadsutveckling

Hela Östermalm har god tillgång till friområden genom Norra och Södra Djurgården. Stadsdelen har också en tätposition att försvara i brukarundersökningar som stadens mest välskötta stadsdel. En tillgångsanalys, som genomförts av stadsbyggnadskontoret och som utgår från ett minsta avstånd till en viss parkstorlek, visar en brist på mångfunktionella parker i stadsutvecklingsområdet. Stadsdelsnämnden kommer i det kommande planarbetet att bevaka att Hjorthagsparken, Storängsbotten med omgivning och Finlandsparken utvecklas till stadsdelsparker med en storlek på mer än 5 ha vardera. Östermalms parkplan 2002 visar på behov av investeringar i stadsdelens parker på fem och femton års sikt, något som långsiktigt sänker driftskostnaderna.

Trafiksystem

Stadsdelsnämnden ska tillsammans med trafiknämnden arbeta för en säker och sund trafikmiljö för alla trafikanter. Cykelfält och cykelbanor kommer successivt att byggas ut enligt cykelplanen. Arbetet med att tillgänglighetsanpassa övergångsställen fortsätter.

För att minska partikelmängden i luften kommer fortsatta försök med dammbindning att göras. Valhallavägen, Lidingövägen, Engelbrektskatan och Sturegatan kommer att behandlas med ett medel som binder dammpartiklarna vid vägbanan. Försöken görs i samarbete med Trafikkontoret, Miljöförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna i innerstaden. Ett utökat försök att ersätta sand och salt som halkbekämpningsmedel med kalcium – magnesium – acetat (CMA) kommer att göras på gångbanorna i området runt Östermalmstorg.

Förvaltningens alla fordon ställs om till miljöbilar. Miljöbilarna ska tankas med förnyelsebara bränslen till 80 %, som miljöprogrammet föreskriver.

Vision Husarhagen

Husarhagen är det gamla namnet för Hjorthagen innan hjortarna flyttades dit från Djurgården på 1820-talet. Området är naturhistoriskt unikt med närheten till nationalstadsparken och verkstadsområdet lika unikt med Ferdinand Bobergs tegelbyggnader av byggnadsminnesklass. När första inflyttning sker har stadsdelsnämnden medverkat till att den kommunala servicen finns tillgänglig. Några av verkstadsbyggnaderna utvecklas för skol- och idrottsverksamhet, andra innehåller restauranger, caféer, konsthall och affärer. En sjudande mötesplats mellan det gamla Hjorthagen och det nya Husarhagen uppstår.

GÖRA STOCKHOLM TILL EN EKOLOGISK HÅLLBAR STORSTAD

Övergripande och sammanfattande analys

Under den kommande treårsperioden inriktas det interna miljöarbetet på att stärka förvaltningens miljönätverk och stötta verksamheterna i deras förbättringsarbete. Här är förvaltningens samlade miljökompetens en viktig faktor som inverkar på hur och i vilken omfattning miljöhänsyn kan tas. Agenda 21 arbetet ska engagera medborgare och näringsliv i stadsdelen.

Miljöprogrammet

Stadsdelsnämndens miljöpåverkan finns inom ett antal direkt verksamhetsanknutna områden: transporter, energi, upphandling, inköp, resursförbrukning och avfall. Av mer indirekt karaktär är den miljöpåverkan som kan bli följden av ställningstaganden eller beslut i olika ärenden som förvaltningen handlägger och i samhällsplaneringen genom remissvar från stadsdelsnämnden samt när olika strategiska frågor behandlas. Här är förvaltningens samlade miljökompetens en viktig faktor som inverkar på hur och i vilken omfattning miljöhänsyn kan tas.

Vägledande för nämndens miljöarbete är stadens miljöprogram vilket integreras i verksamhetsplaneringen. Förvaltningen deltar i arbetet med att utarbeta stadens nya miljöprogram som ska gälla från 2007. Miljöprogrammet kommer att innehålla nya delmål och målnivåer men i huvudsak med samma målområden som tidigare. Inriktningen på förvaltningens miljöarbete ligger därför fast men anpassas till det kommande miljöprogrammet. Under den kommande treårsperioden inriktas det interna miljöarbetet på att stärka förvaltningens miljönätverk och stötta verksamheterna i deras förbättringsarbete. Detta innebär bland annat särskilda satsningar på att öka andelen ekologiskt producerade livsmedel, välja de mest miljöanpassade kemikalierna och varorna vid inköp, ställa miljökrav vid upphandling, öka andelen miljöeffektiva transporter och förnyelsebara drivmedel, minska energianvändningen genom energieffektivisering och förbättrat beteende i vardagen, förbättra förutsättningarna för en miljöeffektiv avfallshantering och bidra till att främja den biologiska mångfalden genom ekologisk planering och skötsel.

Agenda 21

Agenda 21 arbetet ska engagera medborgare och näringsliv i stadsdelen. I samverkan med andra stadsdelsförvaltningar arbetar förvaltningen för att skapa en hållbar utveckling. Arbetet riktar sig till boende och verksamma i stadsdelen med utgångspunkten att involvera alla i omställningen till ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart samhälle. Inom ramen för inriktningsmålet ekologisk hållbar storstad fokuseras främst på förvaltningens planerade arbete för ekologisk hållbarhet. Detta har en rad beröringspunkter med flera av stadens andra inriktningsmål vilka främst är bärare av Agenda 21-arbetets sociala och ekonomiska dimensioner.

Under den kommande treårsperioden drivs projekt inom ramen för hållbart resande, hållbar stadsutveckling och miljödiplomering av företag. Förvaltningen kommer också att stötta insatser för bilpools lansering, fastighetsnära källsortering och cykelkampanjer. Projekten Sortera mera! och Uppäck naturen i innerstaden är Agenda 21-inriktade projekt som beviljats projektmedel från miljömiljarden och där förvaltningen är medaktör.

BRYTA SEGREGATIONEN OCH FÖRDJUPA DEMOKRATIN

Demokrati

I tidningsannonser och på hemsidan ska allmänheten uppmärksammas på vilka möjligheter de har att påverka stadsdelsnämndens verksamheter, dels genom att förvaltningen tydliggör beslutsprocessen i Stockholms stad, dels genom att upplysning ges om hur förvaltningens verksamheter – genom påverkan från medborgarna – kan utvecklas och förbättras. Det ska också på olika sätt tydliggöras att ett strategiskt tillfälle till medborgarinflytande är de allmänna valen. Information om val och demokratin på enkelt sätt, informationsinsatser i stadsdelsområden med lägre valdeltagande än stadens genomsnitt genomförs.

Allmänheten kan få kontakt med förtroendevalda på politikerkvällar, som genomförs på medborgarkontoret och genom att chatt med politiker genomförs inom olika ämnesområden. Inför stadsdelsnämndens öppna sammanträden görs en sammanfattning av de ärenden som behandlas. Kortversionen ges ny layout och annonseras i lokaltidningen.

Med hjälp av e-tjänster ska formerna för medborgarnas kontakter med stadsdelsnämnden utvecklas för att underlätta för medborgarna att få insyn i och ökad förståelse för den politiska processen. Genom utåtriktade och uppsökande projekt i stadsdelen ska förvaltningen få direktkontakt med de boende. Dessa projekt och föreningskontakter kommer att vara en god grund för medverkan i planeringen av det nya stadsutvecklingsområdet Hjorthagen – Värtan – Frihamnen – Loudden.

Genom deltagande i samråd kring frågor om det offentliga rummet, uppsökande projekt inom Agenda 21 ska förvaltningen få god kontakt med de boende och därmed lägga en grund för medverkan i planeringen av stadsutvecklingsområdet.

Arbetet med att ge eleverna inflytande i och ansvar för såväl det egna lärandet som skolan som helhet ska utvecklas. Målet under perioden är dessutom att hitta en gemensam kommunikationsplattform för föräldrar, elever och lärare.

Stadsdelens ungdomsråd kommer att annonsera för att engagera fler ungdomar i den demokratiska processen. Vidare kommer en egen hemsida tas fram.

Inför beslut av mer strategisk karaktär ska pensionärsrådets och handikapprådets synpunkter inhämtas. Utöver dessa lokala råd samarbetar förvaltningen med förtroenderåd, anhörigföreningar och intresseorganisationer. Delaktighet och inflytande ska också beredas genom brukarråd och anhörigråd samt genom regelbundna anhörigmöten.

Genom en strukturerad klagomålshantering ska brukarnas synpunkter fångas upp och tas tillvara.

Jämställdhet och mångfald

Att utveckla arbetsmetoder för att öka jämställdheten mellan könen är ett utvecklingsområde för förskola och skola som kommer att prioriteras under planperioden. Jämställdhetsarbetet ska ingå som en naturlig del i förskole- och skolverksamheten. Ett fortbildningsprogram har påbörjats och olika projekt kommer att startas. Jämställdhetsråd kommer att bildas på enheterna och ett nätverk på programnivå.

Integration

Projekt 1173 är ett samverkansprojekt med Bredängs fritidsgård och drivs inom ramen för fältverksamheten. Projektet syftar till att integrera inner- och ytterstad, ungdomar och vuxna, tjejer och killar. Verksamheten bygger på att arbetslösa kulturarbetare engageras att tillsammans med ungdomar från Skärholmen och Östermalm producera film, video, musik, texter och måleri i olika underprojekt med olika teman; främlingsfientlighet, fördomar, könsroller och frånvarande föräldrar.

Barns och ungdomars språkutveckling kommer att vara ett prioriterat område.

Socialtjänsten har till uppgift att motverka utanförskap och segregation och bidra till ökad integration. Enskilda och familjer ska fortsätta att erbjudas adekvata insatser som bidrar till att stärka de egna resurserna för att bli oberoende av socialtjänsten. Öppna verksamheter erbjuds personer med psykiska funktionsnedsättningar. För att förhindra att enskilda ska hamna mellan olika huvudmäns ansvarsområden finns Östermalmsnätet med representanter från förvaltningen, landstinget och försäkringskassan. För hemlösa har en dagverksamhet startat i projektform, "Bryggan Östermalm" som ska pågå 2006. Om det efter utvärdering visar sig fungera väl för målgruppen avser förvaltningen att införliva det in ordinarie verksamhet.

En viktig faktor för ökad integration är att skapa goda förutsättningar för näringslivet, vilket i sin tur skapar arbetstillfällen, tillgång till service och ökad tillväxt. I stadsutvecklingsområdet, där stadsdelen har möjlighet att i ett tidigt skede vara med och påverka, ska strävan vara att skapa goda förutsättningar för mindre serviceföretag att etablera sig. Service och förutsättningar för kommersiell verksamhet måste byggas ut i takt med övrig utbyggnad, både med hänsyn till de som flyttar dit och till de näringsidkare som etablerar sig. I området planeras för en blandning av hyresrätter och bostadsrätter, stora och små lägenheter.

Diskriminering

Såväl förskolor som skolor kommer att fortsätta att arbeta med värdegrunden i den dagliga verksamheten.

Ungdomsmottagningens fortsätter arbeta enligt det övergripande målet att förebygga psykisk och fysisk ohälsa genom att stärka och stödja ungdomar och unga vuxna i att hantera sin sexualitet, respektera sig själva och sin omgivning samt förebygga oönskade graviditeter och sexuellt överförbara sjukdomar. Mottagningen präglas av en helhetssyn, där olika yrkesgrupper samverkar för att skapa bästa möjliga förutsättningar för att kunna ge ungdomar/unga vuxna den information och hjälp de är i störst behov av. Inriktningen på ungdomsmottagningen skulle kunna utvecklas mer ur folkhälsoperspektiv genom att vara en kanal till att minska missbruk och få kontakt med ungdomar med psykiska problem etc. För att kunna tillgodose detta krävs dock mer personella resurser. Ungdomsmottagningen är för närvarande dimensionerad för att ta emot studiebesök av samtliga elever i årskurs nio i de kommunala skolorna.

Medarbetarna ska ha möjlighet till utveckling utifrån sina egna förutsättningar oavsett ålder, kön, sexuell läggning, etniskt ursprung, religion eller funktionsnedsättningar. Förvaltningen bejakar och eftersträvar mångfald. Det är också självklart att inte utsätta någon för diskriminering, trakasserier av någon art eller andra förödmjukande beteenden. En jämställd arbetsplats är en attraktiv arbetsplats.

Minskning av antalet personer med ekonomiskt bistånd

Förvaltningen har uppnått kommunfullmäktiges mål att halvera antalet bidragstagare mellan 1999 och 2006. Mätningen 2005-12-31 visar att antalet bidragstagare minskats med 54 %. Förvaltningen fortsätter arbetet med att minska antalet personer med ekonomiskt bistånd, genom att erbjuda aktiva insatser för arbetslösa och sjukskrivna. Samverkan sker med arbetsförmedlingen och försäkringskassan. Samtidigt som antalet långtidsarbetslösa ökat i Stockholm minskade antalet långtidsarbetslösa på Östermalm 2005 med 20 %, enligt arbetsförmedlingens mätningar. Dessutom går gränsen för en långtidsarbetslös på Östermalms arbetsförmedling vid sex månader jämfört med ett år inom övriga staden.

TVå projekt pågår t.o.m. 2006 VEGA för unga arbetslösa sjukskrivna 18-30 år med psykiska besvär, ARIRE för arbetslösa över 30 år med lång sjukskrivning och som står långt från arbetsmarknaden. Om projekten efter utvärdering visar sig fungera väl för målgrupperna avser förvaltningen att införliva dem i ordinarie verksamhet.

TA ANSVAR FÖR EKONOMIN

Förändringar jämfört med nämndens utfall 2005 samt beslutad plan för 2007

Den beslutade planeringsramen för 2007 för driftverksamhet uppgår till 1 316,9 mnkr, vilket är en minskning av budget med 1,5 mnkr. Minskning ligger inom anslag 2 beroende på att mindre resurser anslås av kommunfullmäktige p.g.a. ökad sysselsättningsgrad. Planeringsramen för 2008 innebär ytterligare en minskning av budget med 3,2 mnkr inom anslag 1.

Stadsdelsnämndens nettokostnader uppgick 2005 till 1 302,5 mnkr. För att klara framtida löne- och prishöjningar samt ökade lokalkostnader till följd av t.ex. ombyggnad av äldreboenden och utbyggnad inom förskola kommer det även fortsättningsvis att krävas prioriteringar, kompetensutveckling, förbättrad uppföljning, nya arbetssätt och ny teknik.

Avskrivningar och interräntor

Enligt förvaltningens investeringsvolym 2006 och plan för investeringar 2007 – 2009 kommer kostnaderna för avskrivningar och internräntor att öka kraftigt under perioden. Förvaltningen förutsätter att kompensation för detta fastställs av kommunfullmäktige i budget så att denna kostnadsökning inte belastar drift av övriga verksamheter.

Investeringar

Östermalms parkplan 2002 visar på ett utvecklingsbehov av stadsdelens parker. Alla investeringar i det offentliga rummet ska ske på sätt som långsiktigt sänker driftkostnaderna.

En upprustning eller utveckling av en park kan innebära att flera åtgärder. Det kan gälla funktioner i parken som behöver åtgärdas för att den ska kunna användas av personer med rörelsehinder, synskada eller någon annan funktionsnedsättning som gör att parken inte kan användas av alla. Tillgänglighet kan också handla om trygghet. En annan aspekt är försköning med blommor träd och buskar samt pedagogiska inslag för inläring och träning. Grön terapi i vård och omsorg börjar bli en allmänt accepterad behandlingsform vid rehabilitering.

Stadsdelsnämnden redovisar investeringar i parker och grönområden på särskilda blanketter i bilagor.

Under planperioden kommer stadsdelsnämnden fortsätta att investera i Humlegården, Gustav Adolfsparken, Tessinparken och Stureparken. Satsningen på ett rikt blomsterflor med vårlökar, sommarblommor och perenner prioriteras av stadsdelsnämnden. Parkträden behöver successivt förnygras/ förnyas därför läggs årligen investeringsmedel på dessa.

Grönytor på Östermalm som av medborgarna upplevs och används som parkmark kan i detaljplanen vara gatumark och då ligga under trafiknämndens ansvar. Det gäller t.ex. Narvavägen och Valhallavägen, grönytor som står högt på stadsdelsnämndens önskelista på reinvestering.

Förslag på effektiviseringar

Barn och Ungdom

IT i förskolan och skolan är ett utvecklingsområde de närmaste åren. Det kommer bl.a. att handla om en gemensam kommunikationsplattform för elever, föräldrar och lärare i skolan såväl som ansökan om barnomsorg och kolloplats på webben. Förutsättningar finns att effektivisera rutinerna för stadsdelens köhantering och att bland annat göra det möjligt för medborgarna att ansöka om barnomsorgsplatser via Internet och rutiner för detta håller på att utarbetas. Östermalm deltar stadens projekt att utveckla webbaserade tjänster. Det fortsatta utvecklingsarbetet tar sikte på att ge medborgarna snabba och säkra besked om platstillgång inom önskat närområde. Ambitionen är att kö och kötid och lediga platser ska finnas tillgängliga via Internet. Ytterligare ett steg tas när avgifterna kan börja hanteras digitalt.

Socialtjänsten

Socialtjänsten fortsätter med inriktningen noggranna biståndsbedömningar och beslut. Fortsatt utveckling av metoder och arbetssätt genomförs, bland annat i form av olika utbildningsåtgärder, för att finna lösningar på öppenvård och eftervård i klienternas närmiljö som ett alternativ till externa placeringar, där så är möjligt.

Äldreomsorgen

En ekonomisk utmaning under planperioden är att omstrukturera resurserna inom äldreomsorgen till förmån för människor som vårdas i ordinärt boende. Stadsdelens kommunala utförare inom hemtjänsten har svårigheter att komma i ekonomisk balans. Stadsdelen har nyckeltalsprojekt inom detta område.

Kultur och Miljö

En vårdad och ansad park upplevs i allmänhet positiv medan en skadad, skräpig park upplevs negativ och utsätts ofta för ytterligare skador, nedskräpning etc. Underhållet av parker har blivit eftersatt genom att programområdet Kultur och Miljö bidragit till att täcka underskott inom andra programområden under åren som gått. Löpande och planerat underhåll görs för att förbättra parkens funktion och för att underlätta skötsel. År 2005 påbörjade förvaltningen underhållsåtgärder enligt den parkplan som tagits fram av förvaltningen och som redovisar förslag på förändringar på fem och femton års sikt till ett uppskattat behov av 0,5 - 1,0 mnkr årligen under planperioden.

Förväntad personalkostnadsutveckling

För förvaltningen som helhet förväntas personalkostnadsutveckling till följd av förändringar av personalvolym vara oförändrad. Mellan olika verksamheter kan dock förändringar komma att ske.

Lokaler

Förskolor

Vid nyinhyrning av förskolelokaler är det viktigt att lokalerna inte kräver en alltför kostsam ombyggnad och när investeringar i lokaler görs ska det ske utifrån att lokalen bedöms vara användbar på lång sikt. Eftersom hyresnivån i innerstaden är högre än i övriga staden, blir det ofta en hög driftskostnad för nya förskolor. Förvaltningen erhåller sedan 2005 en lägre kompensation för förskolelokaler med hög hyra än tidigare och denna kompensation kommer

att avvecklas under perioden. De höga hyreskostnaderna måste då finansieras helt med verksamhetsmedel vilket får konsekvenser för det pedagogiska arbetet.

Tre nya förskolor i Norra Djurgårdsstaden planeras inför inflyttningen i området.

Grundskola/skolbarnsomsorg

Förvaltningen fortsätter att integrera fritidshem i skolorna. Lokaler som frigörs anpassas där det är möjligt till förskoleverksamhet alternativt avvecklas lokalen. Förvaltningen har gett SISAB i uppdrag att ta fram en kostnad för ombyggnad av Engelbrektsskolan. Elever och lärare ska arbeta i arbetslag med hemvist bestående av klassrum, grupprum, lärarbetsplatser och rum för övriga aktiviteter i en lokalt schemalagd enhet. Östermalmsskolan kommer att genomgå en översyn under 2006 för eventuell inflyttning av fritidshemmen Styrmansgatan 28 och Linnégatan 85.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

För personer med psykisk funktionsnedsättning planeras följande gruppboenden. Sju lägenheter i seniorboendet Rio med inflyttning under 2006, sju lägenheter i bostadsrättsföreningen Gärdesbacken med inflyttning 2007 och fem – sex lägenheter i Svea Artilleri med inflyttning 2007.

Under planperioden planeras inga nya gruppboendestäder för personer med fysisk funktionsnedsättning. Planer finns på sikt att inrätta en gruppboendestad i Norra Djurgårdsstaden. Stadens totala behov av gruppboendestäder kan medföra önskemål om ytterligare gruppboendepplatser i samband med nyproduktion i stadsdelen.

Äldreomsorgen

Inom det nya stadsutvecklingsområdet planeras för ett äldreboende i slutfasen av projektet. Äldreboendena är en gemensam resurs för staden. Stadsdelen arbetar tillsammans med stadsdelsnämnderna på Norrmalm och Kungsholmen i en gemensam äldreboendeplanering. Moderniseringen av lokalerna medför ökade lokalkostnader. Ett minskat antal äldre innebär lägre resurstilldelning och det blir svårare att klara finansieringen.